

OCHII LUI ARGUS

Pandemia a adus cu ea și o multitudine de pagini cu conținut dubios care publică un amestec de informații false și adevărate ascunse sub un așa-zis umor. Multe au apărut în primăvara lui 2020, au crescut constant, prin distribuirea de informații nereale sau crearea de conținut total inventat. *Logos-Sabia Adevărului* este o astfel de pagină care, în ultimele zile din 2020 și primele ale lui 2021, a creat o adevărată isterie pe Facebook prin fabricarea unei știri despre un preot ortodox „mort de vaccinare împotriva Covid-19”.

Satiră și iresponsabilitate în vreme de Covid-19

Oana Despa, Nicolae Țibrigan
LARICS

Pe 29 decembrie 2020, pagina *Logos – Sabia Adevărului* făcea o postare despre moartea unui oarecare părinte „Marincia Argatu din comuna Zvoriștea, județul Suceava”, eveniment neplăcut care ar fi avut loc imediat după vaccinarea împotriva COVID-19. Postarea devine imediat virală (416 comentarii și peste 1,3K distribuiri), și apare la fix o lună după ce o altă pagină crescută în pandemie – *Credință și iubire în Dumnezeu* povestea cum „părintele” Marincia ajuta copiii nevoiași de Moș Nicolae. Ambele pagini se adresează la două segmente de public – unul refractar față de autoritatea Bisericii Ortodoxe și care face bășcălie pe seama postărilor (amplificând, involuntar, impactul acestora), iar altul e format dintr-un public bigot, care cel mai probabil nu poate identifica „falșii preoți” din postări pentru că... aceștia nu urmăresc filmele de la Hollywood. Ambele pagini susțin că reprezintă câte un pamflet, dar există și câteva aspecte de remarcat în aceste cazuri.

Eticheta de „satiră sau pamflet” nu este deloc recunoscută și însușită de unii dintre cititori, lucru evident din interacțiunea pe care aceștia o au cu conținutul paginii, care demonstrează incapacitatea lor de a discerne unde se termină satira și unde începe realitatea. Astfel, postarea ajunge masiv în grupuri conspiraționiste și anti-

vaccin, care joacă rolul de veritabile „echo chambers” (cutii de rezonanță). Acolo membrii doar se aprobă unii pe alții, iar cei care nu fac parte din „peisaj” sunt scoși rapid pentru că nu respectă „standardele” comunității.

O căutare sumară pe *Google* a informațiilor din postare arată evidența: nu există niciun fel de preot ortodox sau catolic pe nume Marincia Argatu din Zvoriștea. Mai mult, preoții nu fac parte din prima categorie profesională care ar urma să fie vaccinată împotriva bolii declanșate de SARS-CoV2.

Un instrument mai avansat, dar la îndemâna oricui, ne arată și cine este personajul de a cărei imagine au profitat administratorii paginii pentru propagarea minciunii. *Google Images Reverse Search* demonstrează că, în imagine, nu e nimeni altcineva decât actorul american Christian Bale, care joacă rolul preotului catolic John Miller din filmul „Florile războiului” („The Flowers of War”).

Vă arătăm, în cele expuse mai jos, cum puteți folosi singuri câteva instrumente gratuite de pe internet pentru a afla singuri care imagini sunt falsificate.

1. Descărcăm imaginea pe care o suspectăm ca fiind falsă în calculator.

2. Deschidem *Google Images* și apăsăm pe iconița care reprezintă un aparat foto.

Aceeași operațiune poate fi repetată prin procedura „drag and drop” a imaginii pe motorul de căutare *Google Images*.

În acest fel, *Google Images* îți afișează o listă de rezultate cu articole care conțin imagini similare cu cea pe care ai încărcat-o, descoperind-o inclusiv pe cea originală. În cazul nostru, motorul de căutare *Google* a afișat 234 de rezultate cu imagini similare unde actorul Christian Bale joacă rolul unui preot catolic blocat în orașul Nanking.

Uneori, rezultatele afișate nu sunt relevante, așa că se pot repeta pașii de căutare folosind alte motoare de căutare. Platforma *TinEye Reverse Image Search* este un motor de căutare ce-ți poate oferi o listă întreagă de surse de internet care au folosit aceeași imagine. Avantajul *TinEye* e că motorul îți poate afișa rezultatele în funcție de filtre: „Best match” (Cea mai bună potrivire), „Most changed” (Cele mai modificate), „Biggest image” (Cele mai mari imagini), „Newest” (Cele mai noi) și „Oldest” (Cele mai vechi) sau după domenii/colecții.

Drept rezultat al acestor căutări *Reverse Image Search* puteți verifica două aspecte foarte importante: în primul rând, vă puteți da seama dacă imaginea este una originală, sau a fost supusă editării în *Photoshop*. În cazul nostru, putem vedea ușor că pozei i s-a adăugat doar o căsuță de dialog și a fost decontextualizată pentru a se folosi într-o postare de satiră, dar care a fost percepută de public ca fiind o „știre” reală.

mirea *Dănuț Radea – Live-ul Bucuriei* pentru ca, după numai o lună, să devină o pagină de satiră/parodie *Logos – Sabia Adevărului*. Administrarea paginii se face de pe două conturi înregistrate în România și pagina n-a rulat încă reclame pentru postările sale.

Chiar dacă pagina e una de satiră și presupune conținut de umor și parodie, cele mai multe postări duc în eroare publicul și pot avea consecințe negative prin isterizarea unui public neinformațional de ceea ce privește programul guvernamental de vaccinare anti-Covid.

Așa se explică și de ce postarea cu așa-numitul „preot Marincia Argatu” a devenit una virală, în condițiile în care publicul de pe rețelele de socializare deja e alarmat din cauza știrilor cu voluntari decedați sau asistente leșinate de pe urma administrării vaccinurilor.

Apoi, postările satirice cu actori prezentați drept preoți au devenit deja o marcă înregistrată pe paginile *Logos – Sabia Adevărului* și *Credință și iubire în Dumnezeu*. Conținutul celor două pagini este relativ similar, iar actorii precum Steven Seagal, Christian Bale, Rowan Atkinson, Jason Statham, Robert De Niro, Sean Penn și Brendan Gleeson devin, rând pe rând, preoți ortodocși în veșminte catolice, multe astfel de bazaconii fiind luate în serios de segmente de public credul.

Un alt aspect destul de important se referă la faptul că, prin metodele de căutare descrise anterior, se poate verifica și data publicării pozei originale și ce reprezintă aceasta în realitate. Astfel, pagina „*Logos – Sabia Adevărului*” a folosit o imagine capturată dintr-o secvență a filmului „The Flowers of War” pentru a prezenta o cu totul altă poveste despre „Părintele Marincea” îmbrăcat în sutană catolică, din comuna Zvoriștea (jud. Suceava) unde singura biserică e cea ortodoxă (Biserica Adormirii Maicii Domnului).

Din secțiunea privind transparența paginii *Logos – Sabia Adevărului*, aflăm că aceasta a fost creată la 18 martie 2020 sub denu-

Evident că satira și umorul au rolul lor la nivelul vieții cotidiene: de construcție a imaginii, reducere a tensiunii sociale, de refulare a stresului, interacțiune culturală, mecanism de auto-apărare în situații de criză, acumularea de capital social etc, dar utilizarea acestora ca paravan pentru a populariza dezinformări și teorii ale conspirației pe tema COVID-19 și anti-vaccinare e un gest destul de cinic și chiar periculos.

E una să faci umor pe seama acestor teorii, și alta să folosești bășcălia și confuzia publicului pe *social media* pentru a-ți crește popularitatea și numărul de urmăritori. ■

• Selectăm imaginea din locul unde am descărcat-o, dând click pe Upload an image/Alege fișierul.